

Petek, šestnajsti deseti dvainosemdeset

Vinko
Möderndorfer

Na, zate je. Mi pomoli slušalko. Kako, rečem, saj nihče ne ve, da sem tu. To si ti misliš, se nasmehne, vsi vejo, da si vsak dan med deseto in dvanajsto pri meni. Ljudje so pa radovedni, rečem in slušalko približam ušesu. Halo. Ja? Ti si, od kod kličeš, seveda, takoj. Kaj? Je kdo pri tebi? Halo! Halo! Jebenti, rečem zase. Halo! Ja. Zdaj te slišim. Globoko dihaj. Ja. Kaj naj naredim! Takoj pridem, s prvim avtobusom.

Naj te takoj odpeljejo, slišiš! Takoj. Bom. Pazi nase. Jaz tudi. Drži se. Adijo. Odložim slušalko. Tišina. Ne morem verjeti. Sedem na stol.

Boš kaj močnega? Kaj, rečem, kaj če bom? Že vidim. Nekaj močnega boš. Prične natakati. Jaz sedim. Odsoten. Zrem predse. Kot bi me kdo s kolom po glavi. Omotičen. Ves.

Spet ena tvojih? Kaj mojih?! Malce sem jezen, ker tako posplošuje. Vi arhitekti samo posplošujete! Nič ena mojih. Moja! Razumeš, moja! Razumem, razumem . . . na, popij tole, mi pomoli kozarec. Potem pa povej. Držim kozarec. Toliko, da ne zdrsne iz rok. Je to mogoče, mislim, je to mogoče!

Po mizi načrti. Paus papir. Vsak dan spremljam rojstvo ostudne stanovanjske soseske. Grozdličnih stolpičev z dvosobnimi stanovanji. Tanke stene. Nizki stropovi. Steklene površine. V pritličju banka, tudi samopostrežna. Kaj je to, vprašam? Park, reče. Lahko vidim! Lahko. Obrne metrsko polo porisanega papirja. Park, reče še enkrat. Gledam. Fino. To se mi zdi še najbolj fino. Zelene površine, drevesa, igrišča. Spodaj je garaža, reče. Kaj? Ja. Ideja, kaj! Zgoraj igrišče, spodaj pa garaža! Goljufija. Ne. Pa je. Goljufija je, rečem. Arhitektura, me popravi, temu se reče arhitektura. Pazi, posvinjal boš. Raje popij.

Vidim, da polivam. Ampak goljufija je vseeno.

Najprej zgradimo garaže, čez pa zemljo, pripomni, pa drevesa! Vse za otroke. Molčim. Nima se smisla, si mislim, s tabo kregat. Samo rečem: več, kaj si, a več . . .? On molči.

Arhitekt, to si. To rečem kot žaljivko, v očeh vidim, da razume. Potem nagnem. Kaj? Povej že, me vpraša. Če te je vrgla na cesto, lahko spiš pri meni, tu v studiu. Ne. Ne, rečem. Ni to. Gledam maketo stanovanjske

sošeske. Zelenica, spodaj pa garaže. Vse tako miniaturno, vendar kot zares. Maketa. Kakšna igračka. Nič, rečem. Otroka bom dobil.

Zdaj molčiva. Jaz gledam maketo. Tako je popolna. On izpije kozarec. Čestitam, reče. Kot da bi mi izrekel sožalje. In kdaj se bo to zgodilo? O jebemti! Planem pokonci. Na avtobus moram. Zdaj. Čez nekaj ur, morda ta hip. Kaj vem. Ko je telefonirala, je že imela popadke. Tiste prve. Lahko rodi vsak hip, ali pa čez nekaj ur. K njej moram. Na avtobus pa k njej. Počasi, počasi, me umiri. Telefoniral bom, kdaj imaš avtobus. Ja, ja, daj . . . Čisto sem zmeden. Telefonirala je od mame. Peljali so jo v bolnico. Uro pa pol imam. Pogledam na uro. Vsaj še dve uri ne sme roditi. Rad bi bil zraven. Ne, ne, kar takoj naj rodi, samo da bo v redu . . .

Čez dvajset minut imaš avtobus. Hvala. To pomeni, da bom tam čez slabi dve uri. Krasno. Kaj ji naj nesem? Nekaj ji vendar moram nest. Nič, reče, po kratkem razmisleku. Ti nisi človek, ki bi kaj prinašal. Bilo bi smešno. Res je, si mislim, vendar tega ne rečem. Kako me pozna, bedak, tudi tega ne rečem. Jezi me, če me kdo pozna. Imam steklenico. Odprl jo bom! Ne. Ne morem pit. Preveč sem razburjen. To je vendar tvoj otrok. Sin! Hči bo. To rečem tako odločno in sigurno, da popusti. Samo pokima. Kaj pa jedel? Boš kaj jedel. Da ti ne bo slabo v avtobusu?! Pa kaj si ti, moja mama! Užaljen je. Pa nič, reče. Oprosti. Razburjen sem. Oprosti. Imam kikiriki. Boš. Bom. Samo zato bom, da ga ne bi užalil. Grizljam kikiriki. Gleda me. Kaj zijaš, budalo! Še nisi videl srečnega očka. Oba se smejiva. Tako, grem. Maš sto jurjev za posoditi? Imam. Me spremi do vrat. Veš, zakaj si mi všeč? Primem za kljuko, ustavim se. Kaj pa je zdaj to? Zakaj, vprašam? Ker si tak vosu. Pogledam ga. Ima takšne oči. Tako čudno me gleda. Veš, zakaj pa si ti meni všeč? Zakaj, reče. Zato ker znaš tako neumno skrit parkirišče pod otroško igrišče. Molk. Molčiva. Roko držim na kljuki. Mučen molk. Samo gleda me. Pa kaj, rečem, da bi prekril zadrego, me hočeš poljubit za slovo. Molči. Pogleda v tla. Potem se nasmehne. Upam, da zdaj, ko boš dobil sina . . . Ga prekinem: hči bo. Dobro, zdaj ko boš dobil hčer, upam, da se boš še oglasil. Bom, bom . . . Divjam po stopnicah. Pridem gledat, kaj si naredil z otroškimi igriščem. Kaj . . .? Kaj praviš, kriči za mano . . . Sem že na cesti. Še dve uri. Upam, da ne bo prej. Rad bi bil zraven, ko bo hči prišla na svet.

V avtobusu. Vročina. Nenavadna vročina za začetek oktobra. Ali pa je samo meni tako vroče. Gledam ven. Drevesa tekajo mimo, tudi reka, pa mostovi . . . Hočem razmišljati o njej. O nas treh. Zraven mene debela ženska. Jé burek. Mast ji teče po prstih vse do lakti. Težko diha. Vsak ugriz v mastno sočno testo je zanjo velik napor. Si mislim: moja hči, bo takšna . . . ne ne bo . . . lepa pička bo . . . takšna kot tista . . . Na drugi strani avtobusa sedi rjavolaska. Dolgi, gladki lasje ji padajo po hrbtu. Obraza ne vidim. Lep je, si mislim. Takšna bo, moja hči, kot rjavolaska . . .

Potujete daleč, me vpraša in si s paloma robčkom briše mastne in debele prste. Povem ji. To je pa krasno, da boste očka. Čestitam. Grenko se nasmehnem, ko vidim, da iz torbice na kolenih vleče še en burek, tokrat

mesni, še bolj masten od sirovega . . . V hipu mi je žal, da sem ji povedal, zakaj in čemu potujem. Zdaj mi ne bo dala miru. In res. Koliko ste stari? Pa ona? To je dobro. Mladi ne bi smeli imeti otrok. Posebno ženske. Medenica. Ozki boki. Samo trpljenje. Ste poročeni? Morate urediti to formalnost. Ime za sina? Ne bo sin, jo popravim, hči bo . . . Morate izbrati lepo slovensko ime . . . Za sina. Preslišala je. Še enkrat je ne bom popravljaj. Samo rečem: če bo sin, bo Matjaž. Kot kralj Matjaž. To ni slovensko, vzklikne. Vidite, tu vam lahko pomagam. Sem učiteljica zgodovine. Sledi predstavljanje. Veste, nadaljuje, Kralj Matjaž je pravzaprav Madžar. To sploh ni naš kralj. Sledi kratek pregled slovenske zgodovine. Medtem gledam skoz okno. Vsake toliko časa pokimam, rahlo, z nasmeškom, naj misli, da jo poslušam. Janez, Ivan . . . to so imena. Hvala, bom razmislil. Samo Matjaž ne. Še enkrat vzklikne. Samo Matjaž ne! Potem utihne. Začuda! Gledava vsak v svojo smer. Vztrajno gledam skoz okno, če jo bom samo pogledal, bo to prav gotovo razumela, kot da se hočem pogovarjat. Tako strmiva. Vztrajno. Vsak v svojo smer.

Jesen je. Svetloba je taka. Sonce. In nebo. Modro. Tako modro, kot je modro samo v jeseni. Poznam to. Ta občutek jeseni in poezije. Da se ne bi, da se ne bi ta vožnja nikoli nehala, si želim. Ta občutek podaljševati do neskončnosti. To nebo, to jesen, in tega otroka, ki se bo izvil iz naju. To podaljševati, to vznemirjenost rojstva z nostalgijo jeseni. Vmes pa ovinki in hribi, včasih obrazi na postajališčih, pročelja vaških hiš in spet naprej . . .

Tunel. Dolg tunel pod hribom. Zastoj. Nekaj se je zgodilo na koncu tunela. Morda nesreča. Stegujemo vratove. Kolona pred nami in za nami. Sredi tunela. Planili smo vanj nenadoma. Sredi misli. Sredi temno modrega neba in rumenila jeseni. Naravnost v tunel. Rumena luč. Hupanje nestrpnih voznikov. Tam spredaj je nesreča. Morda so tudi mrtvi, predvideva moja sosedica. Mrtvi, ponovim za njo in se trudim biti prizadet. Vidim se v odsevu avtobusnega okna. Obraz. Če bo sin? Prvič resno pomislim na to možnost. Ne, hči bo, in igrala se bo na igriščih, pod katerimi bodo garaže. Avtomobili kot v grobnici pod drobnimi in hitrimi otroškimi koraki. Pogledam nazaj. Začetek tunela. Bela lisa. Morda se zdaj muči, da ga iztisne na svetlo. Tega otroka. Najinega. Poskušam si predstavljati. Skozi tisto odprtino na svetlo. Kakšen čudež. Sirena rešilca. Vozi mimo. Stegujejo vratove. Sosedica mi diha za vrat. Masten in vroč dih. Moj obraz v steklu. Neprizadet. Hladen obraz. Brez izraza. Nič ga ne more prizadet.

Koža se ti naježi. Samo po tem vem, da ti pride. In znoj te oblije, po križu. Samo po tem vem. Pa kaj, ji rečem. Nič, reče, samo to . . . preveč se skušaš obvladat. Res? Res. Sprosti se. Naj ti pride z vzdihom. Ne tekmoval z mano. Ljubljenje ni tekmovalje v vzdržljivosti . . . Trapa . . . Zdrsнем z nje. Pa še prav ima, si mislim, ko si prižigam cigareto. Nikoli ne boš razumela. Ne tekmujem s tabo, samo videt hočem. Tebe. Kakšna si, ko te najbolj ni. Razumeš? Spi na boku, ne posluša. Zanj so to neumnosti. Nikoli ne boš razumela, da se s tem najbolj potopiš nazaj, v svojo žival, ko se odpreš in si vsa meso in nič duša, ko se zožiš v maternico, ko se obrneš kot rokavica, takrat si najmanj življenje in najbolj smrt . . . Ne boš razu-

mela. Zato te gledam. Zbran sem nad tvojim obrazom, in ko brizgnem vate, vem, da se tam, kjer se končaš, začne najin otrok . . . Poslušaj. Ja, vzdihne in se prevali na trebuh. Pogleda me od strani. Odgrnem ji lasé. Ti si pesnik, to reče kot žaljivko. Potem zaspí. Še dolgo gledam v strop. Cigareta žari. Morda me bo ta otrok spremenil, mislim?!

Rešilec se vrača. Mimo okna. Sosea se nasloni name, da bi bolje videla. Kri, zavpije. Avtobus zašumi. Vidim njen obraz. To ni sočutje, to je radovednost. Ne. To je želja po krvi, skrita pod masko sočutja. Kri! Mrtvi so. Vsa družina! Čelno trčenje. Tik pred izhodom iz tunela. Tema, potem luč. Zaslepilo jih je. Kakšna tragedija! Kakšna tragedija! Moj obraz v steklu. Upam, moja hči, da si že. Da si že zunaj, iz mraka v luč. Brez bolečin. Dati luč brez bolečin! Rojstvo, kakšen čudež.

Avtobus potegne. Mimo razbitin, od katerih se še kadi, se peljemo v modro. Je bil otrok zraven, pomislim. Sosea pokima, kot bi brala moje misli. Z narejenimi solzami v očeh reče: upam, da bo punčka preživela!

Končno mesto. Končno. Vznemirjenje narašča. Slabo mi je. Gneča pri izstopu. Kaj mencaš, kuzla! Primité mi, prosim, kovček?! Seveda, gospa. Najraje bi jih poteptal. Dajte mi zraka. Hočem ven! Nekako se prerinemo do izhoda. Stopim na tlak. Hvala, mladenič. Ni za kaj. Kje je bolnica! Moj bog, kje je bolnica? Mudi se mi. Tam, ob cerkvi! Hvala. Izstopila je tudi rjavolasa. Kakšen obraz! Mozolj pri mozolju. Gre v isto smer. Pokazala mi bo, kje je bolnica. Hvala. Zakaj grem tja. Obiskat prijatelja. A tako. Moja hči, prvič sem te zatajil. Ko bi ti vedela, kakšen mozoljast obraz je imela! Razumela bi. Končno. Bolnica. Sredi kostanjev. Se poslovim. Rjavolasa zavije po drevoredu. Dolgi, gladki lasje čisto do sredine hrbta. Tako od zadaj je še kar. Gledam za njo. Potem v okna. Bela okna bolnišnice. Kaj, če bo sin? Ne, hči bo. Ali pa morda že je? Takšna tišina. Sedem na klopcu pred vhodom. Malo bom počakal. Trema? Strah? Ne. Nekaj drugega. Kafka. Grad. Vstopi vendar že, človek. Najraje bi legel in zaspal.

Stopim v bolnico.

Kje je? Kje je kaj? Rodila. Bo. Moja . . . Kaj? Žena. Pomirite se, kako se piše. Dobro. V tretje nadstropje. Tam vprašajte. Je že? Pojdite, pojdite . . . tretje nadstropje. Kaj je? Punčka? V tretjem nadstropju vam bodo vse povedali. Vse je v redu, pomirite se!

Stopnice. Stopnice.

Svetloba od zunaj. Pozno popoldne. Spodaj kostanjev drevored. Tam daleč hribi, stanovanjska naselja . . . Gledam, kot da se mi nikamor ne mudi. Naslonim se na okensko polico. Počasi. Zavedam se svojih gibov, svoje lakti, ki se nasloni, kot brez mene se nasloni . . . Razmišljam: parkirišče pod igriščem . . . Koga iščete, me vpraša . . . Modra halja, v roki vedro in metla . . . Gospa, ki tu čisti . . . Iščem, ja, iščem . . . rodila bo . . . Jecljam, kot pred miličnikom . . . V tretjem nadstropju . . . Hvala. Se vzpenjam po stopnicah. Ne. Dol morate. Zdaj ste v četrtem. Ja? Dol morate, ponovi, kot da ne verjame, da sem slišal. Ja, dol, rečem.

Tišina po hodnikih. Sestra. Lepa. Vedno so lepe, ko ti kaj sporočajo. Tudi, ko je umrla babica, je to sporočila lepa medicinska sestra. Laže je, če

ti to pove lep človek. Kar oprustiš mu, kot da bi mu bilo treba odpuščat za neprijetne novice. Samo trenutek, reče, boste šli kar z mano. Je že? Lepa sestra presliši. Še enkrat ne bom vprašal. Sledim ji. Razbija mi v prsih. Vse je v redu, pomislim, če ne bi bilo vse v redu, bi mi že povedali. Prav gotovo je vse v redu! Tu počakajte. Kaj pa je zdaj to? Takoj se vrnem. Je kaj narobe? Ni je več. Samo tišina hodnika. Vinas ploščice po tleh. Gospa, ki tu čisti.

Mokro, mokro pod nogami. Svetleče se, vedno bliže.

Greva? Ja. Ji sledim. Čutim, da je nekaj narobe. Preveč je zadržana. Preveč ostra. Capljam za njo. Skoraj tečem. Je že rodila? Ja, pokima. Že. In . . .? Nič. Ne odgovori, samo pospeši korak. Vem. Nekaj je narobe. V grlu kamen, steklo pred očmi. Tu počakajte. Takoj bom. Ne, ne smete noter. Počakajte. Trda si kot kamen, sestra, zakaj me mučiš, sestra. Bela vrata z mlečnimi stekli zanihajo.

Umrlo je, mislim, seme. Ni prišlo na plan. Zadušilo se je na ustju. Je to že človek? Preden se iztisne? Je? Razkosali so jo. Rešili življenje Njej in Njo ubili. Bral sem o tem. Zdaj me mučijo. Zaman je bilo. Strmenje v obraze med ljubljnjem. To je kazen. Ne prideš mi blizu, Življenje, preveč je Smrti v meni.

Bela vrata z mlečnimi stekli zanihajo. Sestra pred mano, v naročju ima otroka. Drži ga kot steklo. Da ji ne bi, da ji ne bi padlo iz rok!

To je vaša hči, reče.

Tišina hodnika. Gospa, ki tu čisti. Naročje. Vonj. Ne po bolnišnici, po Življenju. Po mleku.

Drobni prstki se oklenejo mojega kazalca. Oči, ki begajo. Čudna grimasa na otrokovem obrazu. Presenečenje? Ali strah? Oboje. Vse ji je preveliko, preveč belo, prehladno. Bega z očmi. Skuša objeti vse, z očmi. Ves hodnik, vse bele stene, oba obraza, ki se sklanjata nad njo. Kaj misli? Gotovo misli. Čudne misli maternice. Misli z občutki. Toplo, hladno, malo, veliko . . . Misli z našimi dotiki, čuti misel, s katero se je dotaknem. S katero jo vzamem v naročje. Držim jo. Gleda me. Za hip obmiruje. Potem naprej. Prostor, prostor! Sem dovolj dober zanjo? Jaz, živa meja njenega prostora. Jaz, z rokama kot trhle veje . . .

Okrog zapestja trak: deklica, 16. 10. 1982. ob 15.18, 3320, 50,5 . . . Številke, podatki . . . O tem, da res je. Otipljivo. Dokončno. S tem se začne. Samo njeno. Ta minuta, ta dan, ta teža, dolžina . . . Sestra mi jo previdno vzame iz naročja. Vidim, kako čuti premik, kako se vznemiri, kako se v sestrinem naročju spet umiri. Spet prostor. Drugačen od njenega veselja, od njenega morja . . . Protor z ritmom nihajočih vrat, dolgih hodnikov, prostor z ritmom bitja drugih src, drugih korakov . . .

Bela vrata z mlečnimi stekli zanihajo. Sem noter ne smete. Samo pokukate lahko. Od daleč. Pokukam. Odškrnem, naredim režo. Vidim, kako leži v postelji. Ne več ljubica, zdaj mati . . . Sprejme jo, dvigne roke in jo sprejme, mojo hčer, nazaj v svoje naročje . . . Vse je tako počasi. V svetlobi in počasi. Sestra ji prišepne. Zdaj pogleda proti vratom. Vidi me. Kako skozi režo dvignem roko. Hočem ji pokazat, kako je dobro, kako je

lepo . . . Naredim: prima! Tudi z ustnicami. Zašepetam. Tako kot mož z reklame za Vegeto: Prima!

Vrata zanihajo. Spet po hodniku. Hitri koraki takoj za sestro. Pridite jutri. Popoldne so obiski. Zdaj se mora spočit . . . Ni bilo naporno. Lepo hčer ste dobili. Nekateri pridejo pijani in so potem razočarani, če ni sin. Kar obrnejo se in grejo. Da, tudi takšne primere smo imeli. Zato jim spol povemo šele takrat, ko jim otroka pokažemo. To jih razneži. Saj niste razočarani, ker ni sin? Potem mi stisne roko. Pa nasvidenje. Sam na hodniku. Samo gospa je, ki tu čisti. Mokro pod nogami in svetleče se.

Ven, ven, na cesto . . . Na zrak! Razneslo me bo. Čutim . . . Krik je nekje v grlu, ne upa si na plan . . . Napisi po stenah: Tišina! Kje so vrata?! Stopnice?! Kam? Dol. Mi pokaže, gospa, ki tu čisti. Dol. Zdaj ste v tretjem. Poletim. Nese me. Ven iz hodnikov, tunelov, maternic, ven pod prostor neba in kostanjev . . . Imam hčer, hčer imam, razumeš!

Sedim na klopci. Ne več Kafka, zdaj Prévert: »Na sredi drevoreda konj se zgrudi / za listom list se nanj spusti / Ljubezen najina drhti / In sonce tudi.« Kako zazveni poezija, kadar odkriješ nove svetove, si mislim. In otrok je nov svet, rečem. Gledam v nebo. Še vedno modro, morda malo temnejše. Potem kostanji in pesek, ki škripa pod nogami. Novi zvoki, nov prostor, nove oči . . . Vem, da so razdalje, da so prostori . . . Vse to vem s popolnoma drugačnimi očmi. Zavem se prostora, ki je zunaj mene, nena-doma plane prostor in me udari v prsi . . . Kot da vidim stvari prvič, kot da me je nekdo ustavil in rekel: poglej, to je drevo, vidiš, ima raskavo skorjo, v skorji so mravlje, poglej, to je nebo, nebo ima letalo, tam so hribi, iz tiste strani prihaja noč . . . Vse to, kot da je prvič, da se je zdaj prvič odprlo mojim očem. Nekakšen širši prostor, kamor spuščamo svoje seme . . . Tak občutek gotskih katedral . . . Šele zdaj razumem tisti čudni vakuum v prsih, ko skozi nizka vrata stopiš v ošiljen prostor gotske katedrale . . . To je otrok. Bog, ki se izlije iz jajc in postane človek. Tisti hip, ki je že Življenje in že skoraj Smrt. Vmes smo Vsi. Jaz, Ona in Otrok.

Moram dol. Na tla. Drugače me bo razneslo. Fantje, častim, kaj pijete? Sami neznani obrazi. Bife na avtobusni postaji. Pivo in vinjak. Da me pribije. Potem še. Na zdravje. Govorim in govorim . . . Poslušajo me . . . Čutim potrebo po govorjenju . . . Fantje, rečem, to je podmornica . . . in naročim še enkrat pivo in vinjak. Kozarček, nula pet vinjaka, spustim v vrček piva . . . Kozarček se, ne da bi se razlil, počasi spušča proti dnu . . . Podmornica, rečem še enkrat in jim pokažem, kako se pije. Pazljivo, da se vinjak na dnu počasi meša s pivom, tako se pije . . . Potem govorim, orgazem besed, besedna driska . . . Vse jim povem, vse . . . Kako se je najprej med nogami pokazala glavica, potem del rame in roka, kako je potem naredilo plump in otrok se je rodil. Krvav otrok. Kako je zajokal in kako mi je rekel ata, z očmi seveda . . . Rodil sem ga, pravzaprav sem bil zraven, dihal sem z Njo, držal sem jo za roko in otroka sem, še vsega krvavega, dvignil visoko v zrak . . . Zdaj pa še eno podmornico!

Nekako me spravijo na avtobus. Še kar govorim. To je veličastno, fantje, morate bit zraven . . . Fuk ni vse . . . Fuk je samo banalna zame-

njava za drkanje . . . Roditi, to je nekaj . . . Gledati, kako se pred tabo razpre vesolje, kako pokuka ven krvavi cvet otroškega temena, to je . . . to je, fantje, resnični orgazem. To je fuk! Najbrž mislijo, da sem nor. Pijan pa prav gotovo. Še sam se čudim, od kod vse te besede. Kot eksplozija. Ne morem jih kontrolirat, preganjajo me, še preden se jih zavem, že so izgovorjene. Sto otrok bom imel. Vsako leto, fantje, sto! Vrata se zaprejo. Avtobus odpelje. Noč je. Po radiu narodna glasba. Tako. Zdaj sem utrujen. Izčrpan. Obraz me boli. Mišice. Iz mene je odtekla vsa moč. Misli so prazne. Niti oči ne morem premaknit. Ne ljubi se mi, to bi me preveč utrudilo. Tako se najbrž počuti igralec, ki je pravkar odigral Kralja Leara, mislim.

Vozimo se. Ovinki, ovinki . . . Premetava me po sedežu, zdaj levo, zdaj desno . . . Čas teče hitreje kot cesta. Okrog zapestja trak: deklica, 16. 10. 1982. ob 15.18, 3320, 50,5 . . . razmišljam . . . kje sem bil takrat, ob 15.18? Na avtobusu, prav tako kot zdaj . . . Nekje med temi hribi, morda v tunelu, morda je ravno takrat mimo avtobusa peljal rešilni voz s ponesrečeno družino . . . Morda . . . Po avtobusu se bliža sprevodnik . . . Ja, približno takrat sem bil v tunelu, čakali smo, stegovali vratove, mimo je peljal rešilec . . . ja, takrat je bila ura tri, malo več, morda manj . . . Iz svetlobe v temo, iz teme v svetlobo . . . čelno trčenje, nesreča, kolona vozil, 15.18, rojstvo . . . Vse isti hip. Nekdo odide in nekdo pride . . . Vozni listek, prosim! Sprevodnik je prišel do mene. Hej, me stresa, do kod se peljete?! Ja, moj obraz v šipi, debela gospa, ki je sedela poleg mene, je rekla, da so vsi mrtvi, morda bo punčka preživela, je rekla . . . Do kod se peljete? Samo pogledam ga, sprevodnika . . . Iz žepa potegnem denar, pomolim mu ga . . . Do kod, sem vprašal? Molčim. Rešilec je peljal mimo, debela gospa se je naslonila name, da bi bolje videla, ura 15.18, punčka je preživela, kri, je kriknila debela sosedka, mastni prsti na mojem ramenu, ji teče do komolcev, curlja mast po vsakem ugrizu v testo, slabo mi je, pomislim . . . Do kod? Do kod računam, trmari sprevodnik. Kaj ne vidiš, da ne morem, slabo mi je . . . Vsi so mrtvi, krikne debela sosedka, rešilec pelje mimo, vsi, mast ji teče po prstih, morda bo punčka preživela . . . Preživela je, pokimam . . . Do kod, sprašuje sprevodnik, do kod . . . Samo pokimam, do konca, rečem, potem bruhnem na sprevodnikove čevlje . . .

Prasec! Svinja pijana, krikne in se umakne, vendar prepozno. Kiselkasto zdrizasta tekočina z napol prebavljenimi koščki jutranjih arašidov mu teče od kolen, po hlačnici navzdol, do čevljev. Zadnji del avtobusa se presede naprej. Avtobus napolni vonj po kislem. Vse boš počistil. Kriči sprevodnik. Na postaji boš vse polizal, slišiš! Meni je vseeno. Samo pokimam. Prasec pijani! Si razumel, vse boš polizal za sabo? Gledam ga. Razumeš! Na smeh mi gre, vendar se zadržim. Pokimam. Glava mi omahne nazaj. Zaprem oči. Slišim sprevodnika, kako se godrnjaje oddaljuje proti šoferju. Prekleti južnjaki, godrnja, niti govort ne more, tako je pijan. Vse boš polizal za sabo, samo da pripeljemo v mesto, zakriči proti mojemu delu avtobusa. Takšni nas bodo uničili!

Moja hči, oči imam zaprte, vendar te vidim tako jasno kot prej svoj

obraz v steklu. Tu si. Zdaj, ko si tu, te bom vzela. Bova skupaj šla in rekla zemlji Cvet. Bova skupaj šla in rekla roži Svet.

Mesto. Bližamo se glavni postaji. Sprevodnik zadovoljno pogleduje proti meni. Smehlja se. Vse boš počistil za sabo! Vse! Noč je. Ulične svetilke, rumena svetloba, prazna križišča, kot v kakšnem filmu. Gledam stanovanjska naselja. Drobne lučke, posejane navpično proti nebu. To so stolpnice. Okna, kot da so v zraku, vmes pa noč in tema . . . Gospa, ki sedi pred mano, se pripravlja, da bo izstopila . . . Boste ustavili pri Stadionu? Šofer pokima. Sprevodnik, kot bi slutil, pogleda proti meni. Avtobus ustavi. Vrata se odpro. Planem na cesto. Stečem naprej. Hej! Samo to slišim. Sprevodnikov obraz na šipi. Jebi se! Mu pokažem. Jebi se! Prst v zrak. Jezik stegnem kot otrok. Jebi se! Avtobus odpelje.

Peš proti mestu. Po bližnjici med bloki, čez otroška igrišča, kjer veter čisto rahlo premika gugalnice. Gugalnice škripajo. Pogovarjajo se. Škrip, škriiiiiip . . . Sedem na klop pred peskovnik. Okrog stolpnice stanovanjska naselja . . . Samo lučke, kot oči, v temi . . . Vmes črno in prazno . . . Sam, kot mravlja na arhitektovi maketi. Sam. Pogledam navzgor, tam nekje je nebo, pokrov pod igriščem zvezd. Nastavim obraz. Drobne iglice dežja: pik pik po obrazu. Dež. Dež.